บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย การอภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "การศึกษาลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนนอกระบบโรงเรียนประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำเองทั้งในภาพรวมและในแต่ละองค์ประกอบโดยพิจารณาจากองค์ประกอบ 8 ด้าน ตามการจำแนกด้วยแบบวัดลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ ดร.ลูซี่ เมดเสน กลูกลิเอลมิโน และเปรียบเทียบลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับเพศ อายุ สาขาวิชาชีพ เหตุผลที่เข้าศึกษาระดับการศึกษาเข้าเรียน วิธีเรียน ผลการศึกษา การประกอบการอาชีพขณะศึกษา และเขตที่ตั้งโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้เรียนนอกระบบโรงเรียนประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาภาคเอกชนที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคปลาย ปีการศึกษา 2534 จำนวนผู้เรียนทั้งสิ้น 218,548 คน กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร ยามาเน (Yamane) ยินยอมให้มีความคลาดเคลื่อนได้ .05 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 420 คน ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างประชากรอย่างง่าย (Simple random sampline) แล้วทำการเฉลี่ยจำนวนกลุ่มตัวอย่างให้กระจายไปตามสาขาวิชาชีพและพื้นที่ ได้ขนาดตัวอย่างคือสาขาวิชาละ 70 คน รวม 6 สาขาวิชา แบ่งเป็นเขตกรุงเทพชั้นใน 40 คน เขตกรุงเทพชั้นกลาง 30 คน รวมทั้งสิ้น 42 โรง โรงเรียนละ 10 คน ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์กลับคืนมาทั้งสิ้น 414 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.57

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบวัดลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากแบบวัดลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (SDLRS-FORM A) ของ ดร. ลูซี่ เมดเสน กลูกลิเอลมิโน เนื้อหาภาษาไทยผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิและนำไปทดสอบกับผู้เรียนนอกระบบโรงเรียนประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาเอกชน หาค่าความเชื่อมั่นได้ .81 แบบวัดนี้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เป็นคำถามปลายปิด จำนวน 8 ข้อ ตอนที่ 2 คำถามลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นแบบมาตราประมาณค่าจำนวน 58 ข้อ แยกเป็นเนื้อหาในแต่ละด้านทั้งหมด 8 ด้าน ได้แก่ ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ ด้านมโนมติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ด้านมีความคิดริเริ่มและการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน ด้านมีความรักในการเรียน ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านการมองอนาคตในแง่ดี และด้านความสามารถในการใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา ซึ่งคำถามทั้ง 58 ข้อ เป็นคำถามที่สร้างขึ้นให้เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยปัจจุบันโดยผ่านการตรวจสอบทางด้านภาษาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว จึงทำการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยร่วมเก็บข้อมูลด้วยกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science Version X) ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ส่วนการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองตามตัวแปรเพศ อายุ สาขาวิชาชีพ เหตุผลที่เข้าศึกษาระดับการศึกษาก่อนเข้าเรียน วิธีเรียน ผลการศึกษา การประกอบอาชีพขณะศึกษา และเขตที่ตั้ง ใช้ทดสอบด้วยค่า "ที" (T-test) ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis's of Variance) โดยใช้ค่า "เอฟ" (F-test) เพื่อทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพบความแตกต่างจะนำมาเปรียบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe test) ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แล้วนำมาเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างเป็นชายร้อยละ 26.6 หญิงร้อยละ 73.4 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-29 ปี มาจากสาขาวิชาคหกรรม สาขาวิชาชีพอื่น ๆ เช่น สาขาวิชาวิเคราะห์อัญมณี รักษาความปลอดภัย โหราศาสตร์ เป็นต้น สาขาวิชาภาษา สาขาวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาศิลป์ และสาขาวิชาอุตสาหกรรม ร้อยละ 19.8, 18.4, 18.1, 17.9, 13.3, 12.6 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาโดยมีเหตุผลที่เข้าศึกษาเพื่อต้องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ วิธีเรียนส่วนใหญ่ที่ใช้คือ ไปเรียนที่โรงเรียนสม่ำเสมอ มีผลการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง และไม่ได้ทำงาน เรียนเพียงอย่างเดียว

2. ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในองค์ประกอบทั้ง 8 ด้าน ของผู้เรียนนอกระบบโรงเรียนประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ตามระดับค่าเฉลี่ยคือ กลุ่มองค์ประกอบที่อยู่ในระดับปานกลาง และกลุ่มองค์ประกอบที่อยู่ในระดับต่ำ

2.1 ผู้เรียนนอกระบบโรงเรียนประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.98-3.00) รวม 6 ด้าน ได้แก่ ด้านมโนมติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ด้านความรักในการเรียน ด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน ด้านการเปิดโอกาสการเรียนรู้ ด้านการมองอนาคตในแง่ดี และด้านความคิดสร้างสรรค์ โดยเรียงจากระดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้ 3.91, 3.84, 3.79, 3.78, 3.67 และ 3.45

2.2 ผู้เรียนนอกระบบโรงเรียนประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอยู่ในระดับต่ำ (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.29-1.00) 2 ด้าน ได้แก่ ด้านความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (3.08) และด้านความสามารถในการใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ไขปัญหา (3.08)

3. การเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนนอกระบบโรงเรียนประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนตามตัวแปรเพศ อายุ สาขาวิชาชีพ เหตุผลที่เข้าศึกษา ระดับการศึกษาก่อนเข้าเรียน วิธีเรียน ผลการศึกษา และการประกอบอาชีพขณะศึกษา และเขตที่ตั้ง

3.1 ผู้เรียนที่มีเพศต่างกัน ผลการวิจัยพบว่าภาพรวมของลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างกัน โดยเพศชายมีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่าเพศหญิงเล็กน้อย เมื่อพิจารณาองค์ประกอบแต่ละด้านมีความแตกต่างกันเพียงด้านเดียว คือ องค์ประกอบด้านความคิดสร้างสรรค์ โดยเพศชายจะมีความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับสูงกว่าเพศหญิง หมายความว่า เพศชายจะมีลักษณะเหล่านี้มากกว่าเพศหญิงเช่น ชอบทดลองเรียนสิ่งใหม่ ๆ ชอบสำรวจตรวจสอบปัญหาต่าง ๆ ต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าควรเรียนอะไร และจะเรียนอย่างไร เข้าใจบทบาทของตนเองได้ดีตนเป็นใคร อยู่ในฐานะอะไร และกำลังทำอะไร ต้องการเรียนอะไร ซึ่งไม่จำเป็นต้องให้ผู้สอนบอกทุกสิ่งทุกอย่างแก่ตน สามารถเข้าใจได้ด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่

3.2 ผู้เรียนที่มีอายุต่างกัน ผลการวิจัยพบว่าภาพรวมของลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างกัน โดยผู้เรียนที่มีอายุมากกว่า 29 ปีขึ้นไป มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าผู้เรียนที่มีอายุน้อยกว่า เมื่อพิจารณาองค์ประกอบแต่ละด้านใน 8 ด้าน มีความแตกต่างกันถึง 7 ด้าน ส่วนองค์ประกอบที่เป็นตัวแปรด้านอายุ ไม่ส่งผลให้ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างกันมีเพียงด้านเดียวคือ ด้านความสามารถในการใช้ทักษะ การศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา หมายความว่า ไม่ว่าผู้เรียนจะมีอายุเท่าใดก็สามารถเรียนได้ด้วยตนเองเกือบทุกเรื่องที่ต้องการเรียน เพราะทราบแหล่งข้อมูลที่ต้องการค้นหา ทำงานตามลำพังได้ดี และชอบทดลองนำวิธีการเรียนรู้แบบใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียน เนื่องจากมีทักษะการศึกษาหาความรู้และมีทักษะการแก้ปัญหา

3.3 ผู้เรียนที่เลือกเรียนสาขาวิชาชีพต่างกัน ผลการวิจัยพบว่าภาพรวมของลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างกัน โดยผู้เรียนในกลุ่มวิชาชีพอื่น ๆ เช่น สาขาวิชาวิเคราะห์อัญมณี รักษาความปลอดภัย โหราศาสตร์ ฯลฯ มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าผู้เรียนสาขาศิลปและภาษา เมื่อพิจารณาองค์ประกอบแต่ละด้านใน 8 ด้าน ผู้เรียนที่เรียนสาขาวิชาชีพต่าง ๆ กันไปทั้ง 6 สาขาคือ สาขาพาณิชยกรรม สาขาอุตสาหกรรม สาขาภาษา สาขาคหกรรม สาขาศิลปและสาขาวิชาชีพอื่น ๆ เช่น สาขาวิชาวิเคราะห์

อัญมณี โหราศาสตร์ ฯลฯ นั้นมีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างกันด้วยเช่นกัน ซึ่งองค์ประกอบที่แตกต่างกันมี 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ ด้านมโนมติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ด้านความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ด้านความรักในการเรียน ด้านความคิดสร้างสรรค์ และด้านการมองอนาคตในแง่ดี ส่วนองค์ประกอบอีก 2 ด้านคือ ด้านความรับผิดชองต่อการเรียนรู้ของตน กับด้านความสามารถในการใช้ทักษะ การศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา ถึงแม้ว่าผู้เรียนจะเลือกเรียนสาขาวิชาชีพใดใน 6 สาขาก็ตาม ไม่ได้ทำให้ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนแตกต่างกันเลย ผู้เรียนยังคงมีคุณลักษณะรักความก้าวหน้า ใฝ่สร้างอนาคต เห็นความสำคัญในการเรียนรู้เป็นอันดับแรก สามารถบอกได้ว่าตนเองเรียนได้ดีเพียงใด และยังมีความพยายามในการเชื่อมโยงสิ่งที่กำลังเรียนกับเป้าหมายระยะยาวที่ตั้งไว้อีกด้วย

3.4 ผู้เรียนที่มีเหตุผลในการเข้าศึกษาแตกต่างกัน คือเหตุผลประการแรกต้องการประกาศนียบัตรเพื่อหางานทำ ประการที่สอง เพื่อนำความรู้ไปใช้กับอาชีพที่ทำอยู่ ประการที่สาม ต้องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และประการสุดท้าย ต้องการนำความรู้ไปประกอบอาชีพอิสระนั้น ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมของลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไม่แตกต่างกันนั้นหมายความว่า ตัวแปรด้านเหตุผลในการเข้าไม่มีผลต่อลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไม่แตกต่างกัน นั้นหมายความว่า ตัวแปรด้านเหตุผลในการเข้าศึกษาไม่มีผลต่อภาพรวมของลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแต่อย่างใด แต่เมื่อพิจารณาองค์ประกอบแต่ละด้านทั้ง 8 ด้าน ปรากฏผลว่าผู้เรียนที่มีเหตุผลในการเข้าศึกษาที่แตกต่างกัน กลับมีผลทำให้ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนแตกต่างกัน 2 ด้านคือ ด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน และด้านความรักในการเรียน โดยผู้เรียนที่มีงานทำประจำจะมีลักษณะชอบแก้ปัญหาที่มีคำตอบถูกต้องมากกว่า 1 คำตอบ ถ้าตัดสินใจจะเรียนสิ่งหนึ่งสิ่งใด สามารถหาเวลาเรียนได้เสมอ ไม่ว่าจะมีภารกิจยุ่งยากเพียงใดเพราะมีความสนใจในการเรียนรู้เป็นพิเศษ ชอบศึกษาหาความรู้อยู่ตลอดเวลา และมีความคิดว่าห้องสมุดเป็นสถานที่ที่มีความสำคัญต่อการศึกษามากกว่าผู้เรียนที่มาเรียนด้วยเหตุผลอื่น ๆ ส่วนองค์ประกอบของลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอีก 6 ด้าน ไม่ส่งผลให้ผู้เรียนมีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างกันได้แก่ ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ ด้านมโนมติของตนเองในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ด้านความคิดริเริ่ม

และเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการมองอนาคตในแง่ดี และด้านความสามารถในการใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้ และทักษะการแก้ปัญหา

3.5 ผู้เรียนที่ระดับการศึกษาก่อนเข้าเรียนแตกต่างกันตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมของลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะทำให้ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างกัน โดยผู้เรียนที่มีระดับการศึกษาขั้นอุดมศึกษาจะมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าผู้เรียนที่ระดับการศึกษาต่ำกว่า เมื่อพิจารณาองค์ประกอบแต่ละด้านใน 8 ด้าน ผู้เรียนที่มีระดับการศึกษาทุกระดับ ไม่ว่าระดับการศึกษาจะสูงหรือต่ำก็มีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ไม่แตกต่างกัน 2 ด้านคือ ด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองกับด้านความรักในการเรียน แต่องค์ประกอบอีก 6 ด้านคือ การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ ด้านมโนมติของตนเองในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ด้านความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการมองอนาคตในแง่ดี และด้านความสามารถในการใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา องค์ประกอบที่กล่าวมานี้ผู้เรียนที่มีระดับการศึกษาขั้นอุดมศึกษาจะมีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเหล่านี้มากกว่าผู้เรียนที่มีระดับการศึกษาต่ำ

3.6 ผู้เรียนที่มีวิธีเรียนต่างกัน คือเรียนด้วยตนเองที่บ้าน ไปเรียนที่โรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ หรือไปเรียนเป็นบางครั้ง ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมของลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนที่ใช้วิธีเรียนแบบใดก็ตาม ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาองค์ประกอบแต่ละด้านใน 8 ด้าน พบว่าองค์ประกอบด้านความรักในการเรียนกับองค์ประกอบด้านความคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนที่ไปเรียนสม่ำเสมอจะมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าผู้เรียนที่เรียนโดยวิธีการเรียนอื่น ๆ ส่วนองค์ประกอบอีก 6 ด้าน คือด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ ด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ด้านความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน ด้านการมองอนาคตในแง่ดีและด้านความสามารถในการใช้ทักษะการศึกษาและทักษะการแก้ปัญหา ผู้เรียนจะใช้วิธีแบบใดก็ตามจะไม่ทำให้ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนด้านนี้แตกต่างกัน

3.7 ผู้เรียนที่มีผลการศึกษาต่างกันคือ ระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมของลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนที่

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มีผลการศึกษาต่างกันนั้น ไม่ส่งผลให้ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างกันแต่อย่างใด เมื่อพิจารณาองค์ประกอบแต่ละด้านใน 8 ด้าน ผู้เรียนมีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างกัน 3 ด้านคือ ด้านความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ด้านความคิดสร้างสรรค์ และด้านความสามารถในการใช้ทักษะการศึกษาและทักษะการแก้ปัญหา โดยผู้เรียนที่มีผลการศึกษาอยู่ในระดับสูงจะมีลักษณะของการชี้นำตนเองมากกว่า ผู้เรียนที่มีผลการศึกษาระดับต่ำ เช่น สามารถคิดค้นวิธีการเรียนรู้ได้หลายแบบในการเรียนรู้หัวข้อใหม่ๆ มีวิธีการเข้าถึงสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ได้ดี มีทักษะการฟัง การอ่าน การเขียน การจำ และเห็นว่าปัญหาเป็นสิ่งท้าทาย เป็นผู้นำกลุ่มในการเรียนรู้และมีประสิทธิภาพทั้งในชั้นเรียนและการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3.8 ผู้เรียนที่มีการทำงานระหว่างการศึกษาต่างกัน คือมีงานทำประจำ พวกที่มีงานทำเป็นบางครั้ง และพวกที่ยังไม่ได้ทำงานเรียนเพียงอย่างเดียว ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมของลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนที่มีการทำงานระหว่างการศึกษาที่แตกต่างกันนั้น ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะแตกต่างกันด้วย จะสังเกตได้ว่า ผู้เรียนที่มีงานทำประจำจะมีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมากกว่าผู้เรียนที่ยังไม่มีงานทำ เรียนเพียงอย่างเดียว เมื่อพิจารณาองค์ประกอบแต่ละด้านใน 8 ด้าน พบว่าตัวแปรด้านนี้ส่งผลให้ผู้เรียนมีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่แตกต่างกัน 5 ด้าน คือ ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้นั้นผู้เรียนที่มีงานทำประจำจะมีลักษณะรักการเรียนรู้อยู่เสมอตลอดชีวิต ไม่เคยเบื่อการเรียนถ้าเป็นสิ่งที่ตนสนใจ แม้จะยากเย็นเพียงใดก็ตาม มีความเชื่อว่าไม่มีวันที่จะแก่เกินไปที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ถือว่าการเรียนรู้เป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิต จะเห็นว่าผู้เรียนที่มีงานทำประจำมีลักษณะต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้มากกว่าผู้เรียนที่ยังไม่ได้ทำงาน เรียนเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ก็มีองค์ประกอบด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ด้านความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน ด้านความรักในการเรียน องค์ประกอบเหล่านี้ก็เช่นกันผู้เรียนที่มีงานทำประจำจะมีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในองค์ประกอบทั้ง 5 ด้านที่กล่าวมามากกว่าผู้เรียนกลุ่มอื่น ส่วนองค์ประกอบอีก 3 ด้าน ที่ไม่ส่งผลให้ผู้เรียนกลุ่มต่าง ๆ มีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างกันเลยได้แก่ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการมองอนาคตในแง่ดี และด้านความสามารถในการใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา

3.9 ผู้เรียนที่อยู่ในเขตที่ตั้งต่างกันคือ เขต กทม. ชั้นใน และเขต กทม. ชั้นกลาง ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมของลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนไม่แตกต่างกัน หมายความว่า ตัวแปรด้านเขตที่ตั้งไม่มีผลต่อลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแต่อย่างใด แต่เมื่อพิจารณาองค์ประกอบแต่ละด้านทั้ง 8 ด้าน ปรากฏผลว่า ผู้เรียนที่อยู่ในเขต กทม. ชั้นใน จะมีองค์ประกอบด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้มากกว่าผู้เรียนในเขต กทม. ชั้นกลาง นั่นคือ ผู้เรียนในเขต กทม. ชั้นใน จะมีคุณลักษณะในการรักการเรียนรู้อยู่เสมอ และต้องการเพิ่มเวลาเรียนในแต่ละวันให้มากขึ้น เพราะมีสิ่งที่ต้องการเรียนรู้มากมาย สนุกสนานกับการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น

การอภิปรายผล

1. ด้านมโนมติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ย 3.91 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง หมายความว่า ผู้เรียนนอกระบบโรงเรียนประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ บังคับตนเองให้กระทำในสิ่งที่คิดว่าควรจะทำ มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ รู้จักเลือกวิธีการเรียนรู้แบบต่าง ๆ มีความปรารถนาที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ชื่นชมบุคคลที่ใฝ่เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

อภิปรายผลโดยแยกตามองค์ประกอบ และจำแนกตามตัวแปรที่มีนัยสำคัญต่อกัน ดังต่อไปนี้

1.1 ผู้เรียนที่มีอายุ 29 ปีขึ้นไป มีคะแนนเฉลี่ยด้านมโนมติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพสูงกว่าผู้เรียนที่มีอายุน้อยกว่า ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ใหญ่ของมัลคัม เอส โนลส์ ที่ว่าผู้ใหญ่จะมีมโนภาพต่อตนเอง (Self-Concept) คือเข้าใจตนเองดี มีการตัดสินใจดีกว่าเด็ก มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความเป็นผู้นำสูง สามารถชี้นำตัวเองได้มากขึ้นกว่าวัยเด็ก จึงสามารถบังคับตนเองให้กระทำในสิ่งที่คิดว่าควรจะกระทำ แสดงถึงความรับผิดชอบอย่างแท้จริง เพื่อจะได้เป็นคนที่มีคุณภาพ

1.2 ผู้เรียนในสาขาวิชาชีพอื่น ๆ เช่น วิเคราะห์อัญมณี รักษาความปลอดภัย โหราศาสตร์ ฯลฯ มีคะแนนในองค์ประกอบด้านนี้สูงกว่าผู้เรียนสาขาภาษาและ

ศิลปะ เนื่องจากสาขาวิชาชีพดังกล่าวเป็นสาขาวิชาที่นำไปประกอบอาชีพอิสระได้ดี ดังนั้น ผู้ใหญ่จึงเลือกเรียนกันเป็นส่วนใหญ่ และเรียนด้วยความตั้งใจจริง เพื่อสนองนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 ที่ว่า มุ่งให้ประชาชนประกอบอาชีพอิสระ เพื่อเกิดการจ้างงาน และเป็นการกระจายรายได้อย่างทั่วถึง

1.3 ผู้เรียนที่มีเหตุผลในการเข้าศึกษาเพื่อจะนำความรู้ไปประกอบอาชีพอิสระ มีองค์ประกอบด้านนี้สูงกว่าเหตุผลอื่น ๆ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีแอนดราโกจีของโนลส์ที่กล่าวถึง แนวโน้มต่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ไว้ว่า ผู้ใหญ่จะไม่ยอมเสียเวลาไปเรียนสิ่งที่ไม่เกิดประโยชน์ต่อตนเอง แต่ผู้ใหญ่จะเรียนก็ต่อเมื่อความรู้ที่ได้รับจากการเรียนนั้นสามารถนำไปใช้ได้โดยทันทีในปัจจุบัน

1.4 ผู้เรียนที่มีระดับการศึกษาก่อนเข้าเรียนอยู่ในระดับสูงกว่าปริญญาตรี จะมีองค์ประกอบด้านนี้สูงกว่าผู้เรียนที่มีระดับการศึกษาต่ำ คือมีคะแนนเฉลี่ยถึง 4.02 แต่ภาพรวมของลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา คือร้อยละ 42.5 เมื่อเทียบกับผู้เรียนระดับประถมศึกษา ร้อยละ 17.1 และระดับอุดมศึกษาร้อยละ 28.3 และอื่น ๆ ร้อยละ 12.1 จึงส่งผลให้ผลการวิจัยด้านนี้ออกมาเช่นนี้ จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าระดับการศึกษามีผลต่อองค์ประกอบด้านนี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ซาลาห์ อาเมด โมแรก (Salah Ahmed Mourad, 1978) ที่พบว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบด้านมโนมติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ โดยนักเรียนที่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนระดับประถมศึกษา

1.5 ผู้เรียนที่มีงานทำประจำจะมีคะแนนสูงกว่าผู้เรียนที่ยังไม่มีงานทำ เนื่องจากผู้ที่มีงานทำประจำ คือ อุบุคคลที่มีอายุและวุฒิภาวะมากขึ้น จึงเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ต่าง ๆ มากกว่าผู้ที่ยังไม่มีงานทำ ซึ่งประสบการณ์ที่แต่ละคนได้รับจะเปรียบเสมือนแหล่งทรัพยากรอันมีค่ามหาศาลของการเรียนรู้ จึงทำให้เกิดมโนมติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพได้ดี

2. ด้านความรักในการเรียน มีค่าเฉลี่ย 3.84 หมายความว่าผู้เรียนนอกระบบโรงเรียน ประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เป็นผู้ที่ชอบแก้ปัญหาที่มีคำตอบมากกว่า 1 คำตอบ มีความคิดว่าห้องสมุดเป็นสถานที่ที่มีความสำคัญต่อการศึกษา สนใจการเรียนรู้ในระดับปานกลาง

2.1 ผู้เรียนสาขาวิชาคหกรรมมีองค์ประกอบด้านนี้สูง แสดงว่าผู้เรียนมีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอยู่ภายในตัวเอง (Learning is an internal process) คือ ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเข้ามาเรียนสูง เกิดความสนใจในเรื่องที่จะเรียนมาก พร้อมที่จะนำความรู้ในสาขาวิชาชีพที่เรียนออกไปประกอบอาชีพที่ตนทำอยู่ได้ และถือเป็นการนำวิชาที่เรียนมาไปบริการลูกค้าด้วยรูปแบบที่ใหม่และทันสมัยยิ่งขึ้น

2.2 ผู้เรียนที่มีเหตุผลในการนำความรู้ไปใช้กับงานที่ทำอยู่ มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าผู้เรียนที่มาเรียนด้วยเหตุผลเพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เนื่องจากอยู่ในระหว่างรอการทำงาน ดังนั้นผู้เรียนกลุ่มนี้จึงมีแรงจูงใจในการเรียนน้อยกว่าประเภทที่มีจุดมุ่งหมายเฉพาะในการเรียนเพื่อนำไปใช้กับงานที่ทำอยู่ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการเข้าร่วมโปรแกรมการศึกษาผู้ใหญ่ของ Houle (1963)

3. ด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน มีค่าเฉลี่ย 3.79 หมายความว่า ผู้เรียนมีองค์ประกอบด้านนี้ปานกลาง คือมีสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้ปานกลาง เช่น ให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้ปานกลาง เชื่อมโยงสิ่งที่กำลังเรียนกับเป้าหมายระยะยาวที่ตั้งไว้ได้ปานกลาง บอกได้ว่าตนเองเรียนได้ดีเพียงใด ใฝ่สร้างอนาคตปานกลาง ซึ่งสัมพันธ์กับงานวิจัยของแลงค์สตัน ลินดา คัพเบดส์ (Langston, Linda Cubbedge) เรื่อง สัมฤทธิผลกับความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ ผลการศึกษาปรากฏว่า ผู้เรียนที่มีความพึงพอใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง จะมีคะแนนเฉลี่ยของลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่าผู้เรียนที่เรียนเพราะครูให้ทำ ผู้เรียนที่พึงพอใจในการจัดทำโครงการด้วยตัวของเขาเองจะสนุกกับการเลือกตัดสินใจและเขียนโครงการ มีความรับผิดชอบต่องานของเขา และชื่นชมกับผลที่ออกมาว่ายิ่งใหญ่ และจากการศึกษาของ นรินทร์ บุญชู เรื่อง ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงนั้น ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนอยู่ในระดับสูง เพราะเป็นมหาวิทยาลัยเปิด ผู้เรียนต้องช่วยเหลือตนเองทุกเรื่อง ตั้งแต่วางแผนลงทะเบียนเรียน วิธีการเรียน จนกระทั่งจบหลักสูตร ไม่มีใครมารับผิดชอบการเรียนแทนกันได้ ผู้วิจัยจึงตั้งประเด็นว่าทำไมผู้เรียนนอกระบบโรงเรียนของโรงเรียนมาตรา 15(2) จึงมีองค์ประกอบด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง ๆ ที่ตัวผู้เรียนก็อยู่ในสภาพที่ต้องช่วยเหลือตัวเองในการเรียนรู้เช่นเดียวกัน จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ตัวผู้เรียน พอสรุปได้ว่า โรงเรียนมาตรา 15(2) เป็นโรงเรียนที่อยู่ในการควบคุมดูแลของรัฐ แต่เอกชนดำเนินการกึ่งธุรกิจเพื่อมุ่งหวังกำไรเข้า

มาแทรก จึงไม่เข้มงวดต่อการจบหลักสูตร ต้องการผู้เรียนเข้าเรียนในแต่ละรุ่นจำนวนมาก ๆ ไม่ได้เน้นการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมากนัก

4. ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (ระดับค่าเฉลี่ย 3.78) อยู่ในระดับปานกลาง หมายความว่า ผู้เรียนนอกระบบโรงเรียนประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนมีใจรักในการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง มีความสนุกสนานในการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น ชอบสถานการณ์ที่มีการท้าทาย และถือว่าการเรียนรู้เป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิต

4.1 ผู้เรียนที่มีอายุ 29 ปีขึ้นไป มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าผู้เรียนที่อายุน้อยกว่าซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด อิสระวัฒน์ (1987) ที่ว่าผู้ใหญ่มีประสบการณ์การเรียนรู้ในสิ่งที่ตนสนใจ โดยสัมพันธ์กับการทำงาน คือผู้เรียนที่มีงานประจำทำจะมีคะแนนเฉลี่ยขององค์ประกอบด้านนี้สูงกว่าผู้เรียนที่เรียนเพียงอย่างเดียว ดังผลวิจัยของอเดนูก้า บาบาเทิร์น โอ (Adenugo, Babatunede O.) ที่สรุปไว้ว่า ประสบการณ์ทำงานจะเป็นตัวที่ทำให้เกิดลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองทางอ้อม

4.2 ผู้เรียนที่อยู่ในเขต กทม. ชั้นในมีโอกาสต่อการเรียนรู้สูงกว่าผู้เรียนในเขตอื่น ๆ เนื่องมาจากผู้เรียนที่อยู่ในเขต กทม. ชั้นในต้องขวนขวายเรียนรู้มากขึ้นเพื่อความอยู่รอดในสังคมและพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองให้ทันกับสังคมยุคข่าวสารข้อมูลมากขึ้น และตลาดแรงงานต้องการแรงงานที่มีทักษะวิชาชีพต่าง ๆ เข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมและบริการมากขึ้น จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ผู้เรียนในเขต กทม. เกิดสิ่งจูงใจในการศึกษาหาความรู้ อีกเหตุผลหนึ่งคือ ในเขต กทม. ชั้นในรวม 12 เขต มีจำนวนโรงเรียนเอกชนที่จัดสอนวิชาชีพอยู่มากกว่า 179 แห่งด้วยกัน นับว่ามีปริมาณมากกว่าเขตอื่นเมื่อเทียบกันแล้ว กับต่างจังหวัด ซึ่งผู้เรียนมีโอกาสดีต่อการเลือกเรียนโรงเรียนเอกชนใดก็ได้ตามแต่สะดวกและความพึงพอใจ

5. ด้านการมองอนาคตในแง่ดี (ระดับค่าเฉลี่ย 3.67) อยู่ในระดับปานกลาง หมายความว่า ผู้เรียนนอกระบบโรงเรียนประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เป็นผู้เรียนที่มีลักษณะยอมรับในความผิดพลาดของตนเอง เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ เห็นว่าความเข้าใจเรื่องที่ศึกษามีความสำคัญมากกว่าคะแนน ทำความ

เข้าใจในสิ่งที่อ่าน สามารถนำความรู้และแนวความคิดที่ดีไปปฏิบัติให้เกิดผลดีได้ในระดับปานกลาง

5.1 ผู้เรียนที่มีอายุ 20-29 ปี มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าผู้เรียนที่มีอายุมากกว่า 29 ปีขึ้นไป ช่วงอายุ 20-29 ปี เป็นวัยที่ต้องการรับรู้ในสิ่งที่แปลกใหม่ได้ดี ตามที่ Alfred North Whitchead ได้กล่าวไว้ว่า ขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของบุคคล ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การรับรู้ในสิ่งที่แปลกใหม่ (Romanace) ขั้นที่ 2 การครุ่นคิดตริกตรอง (Precision) และขั้นที่ 3 การซาบซึ้งและการสร้างสรรค์ (Gerneralization)

สำหรับตัวแปรตัวอื่น ๆ ไม่มีผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองด้านการมองอนาคตในแง่ดี

6. ด้านความคิดสร้างสรรค์ (ระดับค่าเฉลี่ย 3.45) อยู่ในระดับปานกลาง หมายความว่า ผู้เรียนนอกระบบโรงเรียนประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เป็นผู้เรียนที่รู้จักตนเองดีพอสมควรว่าต้องการเรียนอะไร การเรียนไม่จำเป็นต้องให้ผู้สอนบอกทุกสิ่งทุกอย่าง เข้าใจบทบาทของตนเองได้ดีปานกลางว่าตนเป็นใครอยู่ในฐานะอะไร ต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่า ควรเรียนอะไร เรียนอย่างไร ชอบทดลองเรียนสิ่งใหม่ ๆ เป็นบางครั้ง

6.1 ผู้เรียนที่เป็นเพศชายมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเพศหญิง แต่ผู้เรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 73.4 เป็นเพศหญิง ดังนั้นลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์จึงอยู่ในระดับไม่สูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ซาลาห์ อาเมด โมแรก (Salah Ahmed Mourad) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ของเพศกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียนที่มีสติปัญญาเป็นเลิศ เครื่องมือที่ใช้ศึกษาคือ SDLRS กับ TTCT (Tarrance Tests of Creative Thinking) Verbal Form A., และ Task 1-2 TTCT Figural Form B. Task 3

6.2 ผู้เรียนที่มีระดับการศึกษาขั้นอุดมศึกษามีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าผู้เรียนที่มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อเดนูก้า บาบาเทิร์นโอ (Adenuga, Babatunde O.) ผู้ที่มีการศึกษาสูงจะมีคะแนนความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่าผู้เรียนที่มีการศึกษาต่ำ

6.3 ผู้เรียนที่มีผลการศึกษาสูงจะมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าผู้เรียนที่มีผลการศึกษาปานกลางและต่ำ ดังผลการวิจัยของ บาร์บารา ยีน บ๊อกซ์ (Babara Jean Box) ได้ศึกษาลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาปัจจุบันและผู้ที่สำเร็จการศึกษาด้านโปรแกรมพยาบาลแล้ว ผลการศึกษาพบว่า คะแนนความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับคะแนนรวมของเกรดเฉลี่ยสะสมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ

7. ด้านความคิดริเริ่มและเรียนรู้ด้วยตนเอง (ระดับค่าเฉลี่ย 3.08) หมายความว่า ผู้เรียนนอกระบบโรงเรียนประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีคุณลักษณะเหล่านี้น้อยหรือค่อนข้างต่ำ เช่น ผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเองน้อย คิดค้นวิธีการเรียนรู้ได้ไม่มากแบบนัก วิธีการเรียนรู้หัวข้อใหม่ ๆ หรือการเข้าถึงสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ได้น้อย มีทักษะการฟัง การอ่าน การเขียน การจำ อยู่ในระดับต่ำ ไม่ชอบการเป็นผู้นำกลุ่ม เหตุที่ผลการวิจัยอยู่ในระดับต่ำเช่นนี้ เนื่องมาจากผู้เรียนมีระดับการศึกษาต่ำ พื้นฐานการศึกษาไม่ค่อยดี และผลการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สูงมากนัก ทำให้ขาดทักษะด้านการอ่าน การฟัง การเขียน และการจำ ประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนมีน้อย ในเรื่องของความคิดริเริ่มที่ดีเป็นสิ่งที่ต้องอาศัยระยะเวลาในการสั่งสมกันตั้งแต่เยาว์วัย พอโตเป็นผู้ใหญ่ก็จะมีความคิด กล้าทำ กล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง ดังทฤษฎีแอนดราโกจีของโนลส์ ในสมมติฐานข้อหนึ่งของโนลส์เกี่ยวกับการเรียนรู้กล่าวถึงประสบการณ์ว่าบุคคลเมื่อมีอายุและวุฒิภาวะมากขึ้นก็ยิ่งทำให้มีประสบการณ์เพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ผู้เรียนส่วนใหญ่มีช่วงอายุระหว่าง 20-29 ปี ร้อยละ 47.1 เป็นกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด แต่ก็นับว่าเป็นช่วงอายุที่น้อย ความคิดอ่านยังไม่ดีพอ เพราะเป็นผู้เรียนที่มีระดับการศึกษาเพียงระดับมัธยมศึกษา แล้วไม่ได้เรียนต่อแต่หางานทำเลย จากนั้นจึงเข้ามาเรียนในโรงเรียนเอกชนนี้ เพื่อเพิ่มเติมความรู้ไปใช้ประกอบอาชีพต่อไป จึงทำให้พื้นฐานความรู้มีน้อยจึงส่งผลต่อลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

8. ด้านความสามารถในการใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (ระดับค่าเฉลี่ย 3.08) ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ หมายความว่า ผู้เรียนนอกระบบโรงเรียนประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เป็นผู้ที่เรียนรู้ได้ด้วยตนเองน้อย เพราะไม่ค่อยทราบแหล่งข้อมูลที่ต้องการศึกษาค้นคว้า ทำงานตามลำพังไม่ได้ดี มักใช้วิธีการเรียนรู้แบบเดิม ๆ ซึ่งผลการวิจัยในองค์ประกอบด้านนี้ใกล้เคียงกับผลการวิจัยของนรินทร์ บุญชู เรื่องลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหา

วิทยาลัยรามคำแหง คือ ผู้เรียนมีองค์ประกอบด้านนี้ต่ำเช่นเดียวกัน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้น่าจะมาจากการที่ผู้เรียนไม่ได้ฝึกทักษะการแก้ปัญหาบ่อย ๆ โดยเฉพาะระบบการเรียนของผู้เรียนนอกระบบโรงเรียนประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนนั้นผู้สอนเป็นศูนย์กลาง มีสื่อการเรียนน้อย และไม่มีห้องสมุดใช้ค้นคว้าด้วยตนเอง ผู้เรียนจึงขาดทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. โรงเรียนประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ควรจัดให้มีกลุ่มแนะแนวการเรียน โดยให้ผู้เรียนด้วยกันเองที่มีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในระดับสูง เช่น ผู้เรียนที่มีองค์ประกอบด้านมโนมติในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดคือ ผู้เรียนที่มีงานทำเป็นประจำ คอยเป็นผู้ให้คำปรึกษาหรือเป็นพี่เลี้ยง ตามที่ ทัฟ (Tough) ได้เสนอแนะไว้ว่า พี่เลี้ยงหรือผู้ให้คำปรึกษาเป็นเสมือนแหล่งข้อมูลวิทยาการอย่างหนึ่ง ซึ่งจะทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือผู้เรียนที่ด้อยกว่า เพื่อเป็นการยกระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

2. สำหรับผู้เรียนนอกระบบโรงเรียนประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนที่มีระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองต่ำนั้น ทางโรงเรียนควรเน้นกิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียนให้มากขึ้นว่า กิจกรรมเหล่านั้นทำให้ผู้เรียนเกิดลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองหรือไม่ มากน้อยเพียงใด ซึ่งจะส่งผลให้โรงเรียนเอกชนประเภทเดียวกันจะได้แข่งขันกันในด้านคุณภาพของผู้เรียน เช่น จัดให้มีการประกวดผลงานของโรงเรียนที่ผู้เรียนประดิษฐ์ขึ้น จะช่วยกระตุ้นและพัฒนางานของโรงเรียน และจะมีผลให้ผู้เรียนเกิดลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองด้านความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ด้านความสามารถในการใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหามากขึ้น

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้เรียนมีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในด้านการใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหาในระดับต่ำนั้น โรงเรียนมาตรา 15(2) เช่น โรงเรียนสอนคอมพิวเตอร์ โรงเรียนสอนเสริมสวยและตัดเย็บเสื้อผ้า โรงเรียนสอนภาษาต่างประเทศ ฯลฯ ควรจัดให้มีแหล่งค้นคว้าหาความรู้ เช่น ห้องสมุด

ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องปฏิบัติการเฉพาะสาขาวิชาชีพ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ช่วยเสริมให้เกิดลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเปรียบเทียบลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองระหว่างผู้เรียนนอกระบบโรงเรียนประเภทอาชีวศึกษากับผู้เรียนในระบบโรงเรียนประเภทอาชีวศึกษาว่ามีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างกันอย่างไร

2. ควรจะทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลให้ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับผู้เรียนในสังคมไทยแตกต่างกัน อาทิเช่น เพศชายทำไมจึงมีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากกว่าเพศหญิง

3. ควรทำการวิจัยกับกลุ่มเป้าหมายที่ประสบผลสำเร็จในชีวิตในด้านต่าง ๆ เช่น การประกอบอาชีพอิสระ ว่ามีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองหรือไม่ มากน้อยเพียงใด และมีองค์ประกอบด้านใดที่ส่งผลให้บุคคลเหล่านั้นประสบความสำเร็จในชีวิตได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย